

Голас Радзімы

№ 24 [1184]

Чэрвень 1971 г.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДАННЯ 16-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

13 чэрвеня 1971 года
ў САВЕЦКІМ САЮЗЕ
АДБЫЛІСЯ ВЫБАРЫ
ў ВЯРХОЎНЫЯ САВЕТЫ
РЭСПУБЛІК
І МЯСЦОВЫЯ ОРГАНЫ
ўЛАДЫ
НАШ НАРОД
АДНАДУШНА
ПРАГАЛАСАВАЎ
ЗА ПРАГРАМУ БЛОКА
КАМУНІСТАЎ
І БЕСПАРТЫЙНЫХ

На адным з выбарчых участкаў горада Мінска.

Фота Ул. МЯЖЭВІЧА.

КАНДИДАТУ ад Свабоднай дэмакратычнай партыі Заходняй Германіі ў парламент зямлі Паўночны Рэйн—Вестфалія Юргену Мёлерману ніяк не ўдавалася зацікавіць выбаршчыкаў сваёй персонай і такім чынам заваяваць іх галасы. Людзі або проста не ішлі на абвешчаную сустрэчу з будучым дэпутатам, або пакідалі залу пасля першых слоў прамовы, кідаючы пры гэтым незадаволеныя рэплікі: «Чулі мы такія абяцанкі!»

І тады ён прыдумаў арыгінальны спосаб самарэкламы. У выбарчую кампанію быў унесены новы «дэмакратычны» элемент. Каб упалаваць дэпутацкае крэсла, Мёлерман наняў самалёт і скочыў з яго на парашуце над горадам Мюнстэр. Шчасліва прыземліўшыся на гарадскім пляжы, ён тут жа выпаліў загадзя адрэпетаваную прамову. Адпачываючыя стаялі як ачмурэлыя, а кандыдат у парламент распісаў ім свае заслугі.

— Толькі такія метады,—сказаў Мёлерман,— яшчэ даюць нейкія шанцы, што выбаршчыкі цябе выслухаюць.

Таісіі Андрушка не давялося рабіць нічога падобнага. Больш таго, яна нават не чакала, што яе, работніцу Ваўкавыскага завода ліцейнага абсталавання, вылучаць кандыдатам у дэпутаты парламента рэспублікі. Ад раптоўна нахлынуўшых пачуццяў дзяўчына нават расплакалася. Пра заслугі свайго выбарніка гаварылі сябры Таісіі, таварышы па рабоце.

У мінулую нядзелю, 13 чэрвеня, работніца з Ваўкавыска Таісія Андрушка атрымала мандат даверу. Таксама, як атрымалі яго выдатны беларускі драматург Андрэй Макаёнак, рабочы браслаўскага аб'яднання «Сельгастэхнікі» Герой Сацыялістычнай Працы Казімір Радзевіч, дырэктар Інстытута фізікі Акадэміі навук БССР Барыс Сцяпанав, сельскі ўрач з Лепельшчыны Ганна Грышанова, вядомы таленавіты артыст тэатра імя Янкі Купалы Уладзімір Дзядзюшка, студэнт Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі Валянцін Герасімовіч. Як тысячы іншых выбарнікаў. Рабочы, калгасніца, пісьменнік, вучоны, студэнт сталі дэпутатамі Вярхоўнага Савета БССР. Для гэтага ім не трэба было ні мільённага багацця, ні крыклівай рэкламы, ні барацьбы з прэтэндэнтамі за месца ў парламенце, ні пустых і ілжывых абяцанняў, так характэрных для прыхільнікаў дэмакратыі «вольнага свету».

Выбарчыя кампаніі ў нашай краіне праходзяць спакойна, але пры высокай актыўнасці мас. Гэта адразу ж заўважылі нашы суайчыннікі з Канады. Група сяброў газеты «Вестник», якая з 7 да 14 чэрвеня знаходзілася ў Беларусі, мела магчымасць назіраць грамадска-палітычнае жыццё рэспублікі напярэдадні выбараў. Ні для каго не былі зачыненыя дзверы выбарчых участкаў і ў дзень саміх выбараў.

13 чэрвеня па ўсёй Беларусі праходзіла важная палітычная кампанія. Народ галасаваў за кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета рэспублікі, а таксама мясцовых Саветаў. Такія ж выбары адбыліся і ў іншых рэспубліках Савецкага Саюза. Гэта было ўсенароднае

свята. Людзі ў прыўзнятым настроі ішлі з раніцы і да вечара на выбарчыя ўчасткі. Ішлі цэлымі сем'ямі, разам з дзецьмі. Усе апрануты адпаведна ўрачыстаму моманту, жанчыны—з кветкамі ў руках. У горадзе і вёсцы чуліся гукі аркестраў, заліваўся галасісты гармонік, радасна пераклікаліся цымбалы.

Адаючы свой голас за кандыдатаў непарушнага, выпрабаванага часам і сумеснай барацьбой за шчаслівы лёс Радзімы блока камуністаў і беспартыйных, кожны савецкі грамадзянін быў упэўнены, што яго заўтрашні дзень стане яшчэ лепшым, чым сённяшні. Бо яшчэ не здаралася выпадку за ўсю гісторыю Савецкай сацыялістычнай дзяржавы, каб праграма блока камуністаў і беспартыйных засталася не выкананай.

Юрген Мёлерман гатоў быў хадзіць на галаве, абы толькі дабіцца цёплага месца, якое перш за ўсё прынясе карысць яму самому, паслужыць дадатковай крыніцай даходу. Таісія Андрушка па-ранейшаму застанеца работніцай. У яе і думкі няма зрабіць бізнес. Толькі клопатаў у яе цяпер прыбавіцца і адказнасці. Апраўдаць давер'е выбаршчыкаў, сваіх таварышаў па працы, дбаць пра іх дабрабыт і шчасце, жыць іх турботамі і марамі—гэта для дэпутата Андрушка найвышэйшы абавязак.

Выступаючы перад выбаршчыкамі Ленінскай выбарчай акругі горада Мінска, першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі Пётр Машэраў сказаў: «Для камуніста няма нічога даражэй за давер'е народа, няма вышэй абавязку, чым жыць і працаваць у імя інтарэсаў народа, змагацца за шчасце народнае, за трыумф камунізма!»

У імя гэтага шчасця і будучы працаваць парламент Беларусі новага склікання, мясцовыя Саветы рэспублікі. Іх выбарчая платформа—рашэнні XXIV з'езду КПСС. Іх мэта—паспяховае выкананне дзевятага пяцігадовага плана Краіны Саветаў. Сацыяльная праграма пяцігодкі, якую будучы ажыццяўляць Саветы, перш за ўсё прадугледжвае павелічэнне рэальных даходаў насельніцтва, рост грамадскіх фондаў спажывання, хуткае развіццё вытворчасці тавараў народнага ўжытку, паліпшэнне бытавога абслугоўвання насельніцтва. Прыкладна на адну пятаю павялічыцца заробатная плата рабочых і служачых, на адну трэць—аплата працы калгаснікаў у грамадскай гаспадарцы. Напярэдадні выбараў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Саюза ССР выняў пастанову аб павышэнні мінімальнага памеру пенсій па старасці для рабочых і служачых. Другой пастановай разгледжаны меры па далейшаму паліпшэнню пенсійнага забеспячэння калгаснікаў. З 1 ліпеня гэтага года пенсіянеры—калгаснікі, рабочыя і служачыя—будуць атрымліваць больш высокія пенсіі.

Магчыма, вышэй памянёныя факты дапамогуць зразумець нашаму суайчынніку, чаму выбары ў Савецкай краіне—вялікае і ўрачыстае свята, зразумець прыўзняты настрой тых, хто ў мінулую нядзелю ішоў на выбарчыя ўчасткі. Яны ўручылі свой лёс, лёс дзяржавы ў рукі сваіх выбарнікаў. У надзейнай, вернай рукі.

У ПЕРШЫНЮ Ё СВЕДЦЕ: у космесе пiлатуемая навуковая станцыя «Салют»

ПАВЕДАМЛЕННІ ТАСС

У адпаведнасці з праграмай даследавання калязямноў касмічнай прасторы 6 чэрвеня 1971 года ў 7 гадзін 55 мінут па маскоўскаму часу ў Савецкім Саюзе стартвала ракета-носьбіт з касмічным караблём «Саюз-11».

Касмічны карабель пiлатуе экіпаж у саставе камандзіра карабля падпалкоўніка Дабравольскага Георгія Цімафеевіча, бортінжынера Героя Савецкага Саюза лётчыка-касманаўта СССР Волкава Уладзіслава Мікалаевіча і інжынера-выпрабавальніка Пацаева Віктара Іванавіча.

З гэтай палёту карабля «Саюз-11» з'яўляецца працяг комплексных навукова-тэхнічных даследаванняў у сумесным палёце з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют».

У адпаведнасці з праграмай стварэння даўгачасных арбітальных станцый у Савецкім Саюзе з 7 чэрвеня 1971 года арбітальная навуковая станцыя «Салют» пачала функцыянаваць як першая пiлатуемая арбітальная навуковая станцыя.

У 10 гадзін 45 мінут па маскоўскаму часу пасля паспяхова выкананай стыкоўкі транспартнага касмічнага карабля «Саюз-11» з навуковай станцыяй «Салют», якая была выведзена на арбіту 19 красавіка 1971 года, экіпаж карабля «Саюз-11» перайшоў у памышканне навуковай станцыі.

Упершыню вырашана інжынерна-тэхнічная задача дастаўкі экіпажа транспартным караблём на борт навуковай станцыі — спадарожніка Зямлі.

Паводле даных тэлеметрычнай інфармацыі і даклада кас-

манаўтаў, бартавыя сістэмы, агрэгаты і навуковая апаратура станцыі «Салют» пасля працяглага палёту ў аўтаматычным рэжыме працуюць нармальна.

Арбітальная станцыя «Салют» складаецца з адсекаў, абсталяваных апаратурай і сістэмай для правядзення навукова-тэхнічных эксперыментаў і даследаванняў, кіравання палётам станцыі і яе становішчам у прасторы, а таксама сістэмай, якія забяспечваюць нармальныя ўмовы для работы і адпачынку экіпажа. Акрамя таго, касманаўтамі для работы і адпачынку выкарыстоўваюцца адсекі карабля «Саюз», у якіх таксама размешчана частка навукова-даследчай апаратуры.

Такім чынам, у калязямной прасторы створана і пачала функцыянаваць першая пiлатуемая арбітальная навуковая станцыя «Салют».

Экіпаж касмічнага карабля «Саюз-11» дакладвае: «Да палёту гатовы».

СПЛАЎ ВЕДАЎ І ВОПЫТУ

На арбіту выведзены «Саюз-11» — васьмінаццаты савецкі пiлатуемы карабель. Спачатку было шэсць аднамесных «Усходаў», затым два мнагамесныя «Узыходы» і ў апошнія гады дзесяць «Саюзаў» («Саюз-2» беспілотны). «Усходы», «Узыходы» і «Саюзы» не толькі тры розныя тыпы караблёў, гэта — тры паслядоўныя «пакаленні» касмічных апаратаў, тры этапы савецкай касманаўтыкі.

«Усходы» азнаменавалі сабой прарыў чалавека ў космас. У той час аб космасу вядома было нямногае. Трэба было высветліць, як перанясць чалавек знаходжанне ў стане бязважкасці, ці зможа ён наогул працаваць у незвычайных умовах касмічнага палёту. Ад адказаў на гэтыя пытанні залежала ўся будучыня касманаўтыкі. Першы палёт чалавека ў космас здаецца такім аддаленым, калі падыходзіць да яго з сучаснымі стандартамі касманаўтыкі, і ў той жа час такім блізкім, калі ўспомніць, што з той пары прайшло ўсяго 10 год. Большасць касманаўтаў, якія здзейснілі палёты на «Усходах», былі маладзей за 30 год, з параўнаўча невялікім лётным вопытам. Але галоўныя якасці — выдатнае здароўе, мужнасць, працяглая трэніроўка — дапамагалі ім паспяхова справіцца з задачай.

На наступным этапе, пры палётах караблёў «Узыход», вырашаліся значна больш складаныя праблемы: комплексныя касмічныя даследаванні і пер-

шы выхад чалавека ў адкрыты космас. Калі раней адзін касманаўт, камандзір «Усхода», выконваў функцыі пілота, даследчыка, бортінжынера, урача і выпрабавальніка, то пры палётах «Узыходаў» гэтыя функцыі бралі на сябе ўжо некалькі членаў экіпажа. Акрамя камандзіраў караблёў, сюды ўваходзілі навуковы супрацоўнік-касманаўт, урач-касманаўт, другі пілот.

І, нарэшце, сучасны этап — палёты «Саюзаў». Задачы ўскладніліся яшчэ больш. Вядзецца інтэнсіўная падрыхтоўка да стварэння доўгатэрміновай арбітальнай станцыі, падрыхтоўка рознабаковая, мнагапланавая. Адпрацоўвалася стыкоўка двух пiлатуемых аб'ектаў на арбіце, здзейснены групавы пераход з аднаго карабля ў другі праз адкрыты космас, сумесны палёт некалькіх караблёў, якія выконваюць агульную ўзгодненую праграму даследаванняў пад адзіным камандаваннем. Вывучаўся ўплыў працяглага знаходжання ва ўмовах касмічнага палёту на арганізм касманаўтаў і іх працаздольнасць, даследаўся працэс рэадаптацыі арганізма да «зямных умоў».

Нарэшце, у красавіку гэтага года пачаліся сумесныя эксперыменты пiлатуемых караблёў «Саюз» з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют». Пачаўся так такім эксперыментам паклаў «Саюз-10», працягвае іх «Саюз-11». У складзе экіпажаў

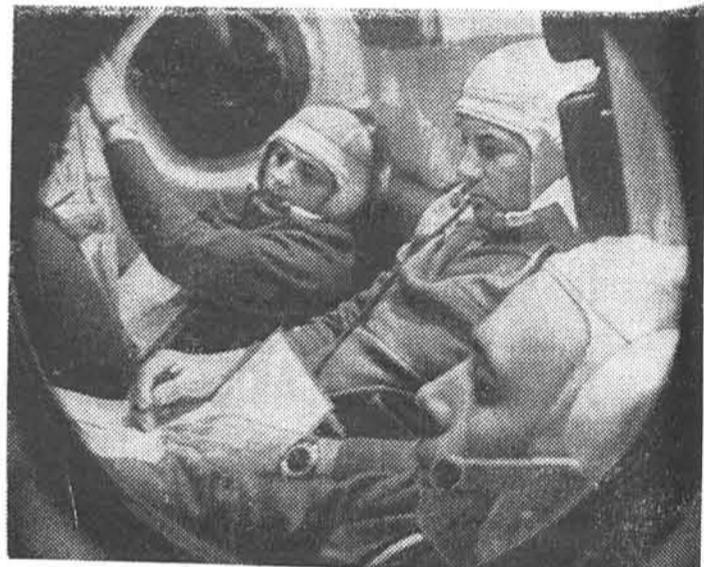
караблёў «Саюз» касманаўты, якія маюць спецыяльнасці: бортінжынер, інжынер-выпрабавальнік, інжынер-даследчык.

З ускладненнем задач павышаюцца патрабаванні да лётнага вопыту касманаўтаў. На «Саюзах» амаль не было касманаўтаў маладзей за 35 год, а такім вопытным лётчыкам, як Георгій Берагавы, Уладзімір Шаталаў, Анатоль Філіпчанка, камандзір «Саюза-11» Георгій Дабравольскі, — больш за сорок. Гэта сапраўдныя асы, якім спакойна можна даверыць самую дасканалую тэхніку, самыя складаныя задачы.

Характэрнай рысай экіпажаў караблёў «Саюз» з'яўляецца не толькі ўзрост (дарэчы, ён — прамая прапарцыянальны лётнаму вопыту), але і прыцягненне ветэранаў, якія здзейснілі палёты ў космас па другому і нават па трэцім разу.

Камандзірам першага «Саюза» быў «Касманаўт-7» Уладзімір Камароў. Камандзірам «Саюза-9» стаў «Касманаўт-3» Андрый Нікалаеў з першай, цяпер ужо амаль легендарнай, шасціркі камандзіраў «Усходаў». Тройчы — на караблях «Саюз-4» — «Саюз-5», «Саюз-8» і «Саюз-10» — зрабіў палёты наш самы «спрацаваны» экіпаж — Уладзімір Шаталаў і Аляксей Елісееў.

Бортінжынер «Саюза-11» Уладзіслаў Волкаў — таксама прадстаўнік слаўнай кагорты касманаўтаў, якія ўжо маюць вопыт палёту на караблях тыпу «Саюз». «Касмічны» вопыт 36-гадо-

У кабіне касмічнага карабля «Саюз-11». Злева направа — бортінжынер Ул. ВОЛКАВА, камандзір Г. ДАБРАВОВЛЬСКІ, інжынер-выпрабавальнік В. ПАЦАЕУ.

вага бортінжынера Уладзіслава Волкава аб'яднаны з лётным і жыццёвым вопытам 43-гадовага Георгія Дабравольскага і «зямным» канструктарскім вопытам выдатнага бортінжынера Віктара Пацаева. У такім сплыве — сіла экіпажа «Саюза-11».

Ніколькі не зменшаючы кваліфікацыі касманаўтаў, якія здзяйсняюць свой першы палёт у космас, неабходна падкрэсліць унікальнасць вопыту тых, хто пабыў ужо ў касмічным палёце. Якой бы дасканалай ні была метадыка трэніровак на Зямлі, яна не ў стане замяніць рэальны вопыт касмічнага палёту.

Касманаўты пачынаюць сапраўднаму «адчуваць» карабель, або, як яны называюць, «машыну», толькі пасля палёту на ім. Можна, гэта асабліва

важна для бортінжынера, які павінен адчуваць «машыну», як свой уласны арганізм. Здзяйсняючы паўторны палёт, касманаўт менш узбуджаны эмацыянальна і звяртае менш увагі на незвычайныя ўмовы. Гэта сапраўднае павышэнне працаздольнасці. Асабліва плённы з'яўляецца спалучэнне ветэранаў і «навічкоў», як, напрыклад, на «Саюзе-11».

Палёт касманаўтаў — гэта не толькі і не столькі подзвіг, колькі перш за ўсё праца. Праца спецыфічная, якая мае многа агульнага і з работай лётчыка-выпрабавальніка, і з даследаваннямі вучонага, і з назіраннямі ўрача над уласным арганізмам, але ў той жа час якасна адметная. І, як у кожнай працы, лепшых вынікаў дасягае той, хто спалучае веды і вопыт.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

По всей Белоруссии 13 июня прошла важная политическая кампания. Народ голосовал за кандидатов в депутаты Верховного Совета республики, а также местных Советов. Такие же выборы состоялись и в других республиках Советского Союза. Это был всенародный праздник. О том, как проходили выборы в Белоруссии, рассказывается в передовой статье номера «НАЙВЫШЭЙШЫ АБАВЯЗАК».

7 июня 1971 года советские космонавты Г. Добровольский, В. Волков и В. Пацаев приступили к экспери-

ментам на борту первой в мире пилотируемой орбитальной научной станции «Салют». Материалы об этом значительном достижении советской космонавтики помещены на 2—3 стр.

Целую неделю гостила в Минске первая в этом году группа туристов наших земляков из Канады и Соединенных Штатов. О том, что видели гости, где побывали, читатели узнают из статьи «АДКРЫЦЦІ НА КОЖНЫМ КРОКУ» [4 стр.].

В нашей стране нет профессиональных парламентариев. «Народ, объединенный Советами, вот кто должен управлять государством», — говорил Владимир Ильич Ленин. Во всех Советах депутатами являются сами трудящиеся. Сегодня мы предлагаем вниманию читателей интервью нашего

корреспондента с Евгением Клименко, слесарем-лекальщиком Минского тракторного завода, депутатом Верховного Совета СССР [«РАБОЧЫ ДЕПУТАТ», 5 стр.].

Недавно в Минске закончил свою работу VI съезд композиторов Белоруссии. С большим докладом на съезде выступил председатель правления Союза композиторов БССР, народный артист Союза ССР Григорий Ширма. Докладчик и принявшие участие в творческой дискуссии композиторы и музыковеды республики подчеркнули, что развитие белорусской музыки в последнее время отмечено широтой и глубиной поисков во всех жанрах музыкального искусства [«ФОРУМ БЕЛАРУСКИХ КАМПАЗИТАРАУ», 7 стр.].

ИНДУСТРИЯ ДЛЯ КОЖНАГА

Далейшее павышэнне жыццёвага ўзроўня народа, што, як вядома, з'яўляецца галоўнай задачай дзевятай пяцігодкі, знаходзіць сваё адлюстраванне ў больш інтэнсіўным развіцці галін, якія выпускаюць тавары народнага спажывання, і, перш за ўсё, — прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці. Як жа яна будзе развівацца ў бягучым пяцігоддзі?

Прадукцыю гэтай галіны народнай гаспадаркі непасрэдна ведае кожны, бо буйнейшыя прадпрыемствы і фірмы, якія яна аб'ядноўвае, выпускаюць адзенне, абутак, тканіны, дываны і трыкатаныя вырабы, скураную галантарэю, цацкі — словам,

усе прадметы штодзённага ўжытку.

У гады даваенных і першых пасляваенных пяцігодак наш народ упарта працаваў, каб у першую чаргу забяспечыць фарсіраваны рост цяжкай прамысловасці — асновы эканамічнай і абароннай магутнасці краіны. Няправільна было б, аднак, лічыць, што раней у нас вытворчасці тавараў народнага спажывання не надавалася ўвагі. Выпуск іх няўхільна рос, але ўсё ж не так хутка, як попыт. Да пачатку восьмай пяцігодкі наша эканоміка ўмацавалася настолькі, што змагла, не зніжаючы высокіх тэмпаў росту рашаючых галін прамысловасці,

ЧАЦВЕРТАЕ ВЫПРАБАВАННЕ

Падпалкоўнік Георгій Дабравольскі нарадзіўся ў 1928 годзе ў горадзе Адэсе.

Скончыў спецыяльную школу ваенна-паветраных сіл, а затым Чугуеўскае авіяцыйнае вучылішча і Чырванасцяжную ваенна-паветраную акадэмію. З 1963 года ў атрадзе касманаўтаў. Член Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Русы, шыракаплечы. Смяецца задорна, адкрыта, як смяюцца дужыя і добрыя людзі.

Мы гутарым у адведзены для адпачынку час. За яго плячыма дванаццаць гадзін напружаных трэніровак. Але няма і ценю стомленасці. Падкупляе іскрамётны адэскі гаварок, якім адзначаны ўраджэнцы гэтага паўднёвага горада.

— У дзяцінстве, — гаворыць сменючыся Дабравольскі, — мне не падавала пакаёўка ў пасцель збіваючага гукі адведзены для адпачынку час. За мяне гутарым у адведзены для адпачынку час. За яго плячыма дванаццаць гадзін напружаных трэніровак. Але няма і ценю стомленасці. Падкупляе іскрамётны адэскі гаварок, якім адзначаны ўраджэнцы гэтага паўднёвага горада.

— А юнацтва?

«Акупанцкі лісток «Молява», серада 23 лютага 1944 года:

«Ваенна-палявы суд Адэсы вынес наступны прысуд:

Дабравольскі Георгій з Адэсы (Бліжнія млыны, Пішэнін завулак, дом 5). Прыгавораны да 25 год катаржных работ за хаванне рэвалюцыйнага (сістэмы «Бетэра»). Рэвалюцыйны быў у прыдатным для дзеяння стане».

— Так. Тады Георгію было 15 год. Яго схавалі ноччу з засады непадалёк ад дома.

Прамень электрычнага ліхтара ў твар. Рукі скручаны. Абшукалі. Знайшлі пісталет... У ахранцы допыты. Білі гумавай дубінкай, прывязалі да крэсла. Катавалі токам. Ён маўчаў. Ён не быў падпольшчыкам, але не выдаў сваіх сяброў, з якімі спяваў «Інтернацыянал», не сказаў аб закаханай зброі. Ён быў патрыёт, гатовы па першаму сігналу ісці на бой і на смерць... Для гэтага і насіў зброю.

Турма, кандалы, пабоі... Нарэшце кінулі ў камеру, дзе сядзелі смяротнікі і такія, як ён, катаржане. 19 сакавіка 1944 года ўцёк. Ён аказаўся адным з тых, каму па падложных дакументах удалося выратавацца ад смерці.

Перад адыходам з горада немцы расстралілі амаль усіх вязняў. Георгій бачыў гэты страшны роў за горадам, поўны трупаў.

Георгій толькі раз «здрадзіў» сваім сябрам-адэсітам. Усе яго аднакашнікі пацягнуліся ў маракходнае вучылішча, ён — у авіяцыю. Тут ён стаў асам. Чатырнаццаць год лётнай работы да паступлення ў атрад касманаўтаў. Чатырнаццаць год шліфоўкі лётнага майстэрства. Адначасова вучыўся завочна ў Ваенна-паветранай акадэміі. Гады добраахвотнага пустэльніцтва.

Гэта было другім выпрабаваннем Дабравольскага на трываласць.

Трэцяе ён вытрымаў у атрадзе касманаўтаў, калі на працягу некалькіх год, трэніруючыся, рыхтаваўся заняць сваё месца ў касмічным караблі. Знешне здавалася, што гэта даецца яму проста, лёгка, з няўменнай усмешкай. Але перад адлётам на касмадром ён прызнаўся: «Гэта гады небывалай для мяне працы».

Памытаю, як сярод сваіх сяброў ён гаварыў:

— Мне здаецца, касмічны палёт — гэта бой, дзе за параўнаўча кароткі час трэба дадаць усе свае веды, вопыт, усе сілы, накопленыя жыццём. Для тых, хто ўмее і хоча дадаць усяго сябе ў такім баі, космас — самае падыходзячае месца.

Дабравольскі — чалавек прыгожы, цэласны, моцны. Дазволю сабе сказаць так: нямногім удалося б у сорах з лішнім год захаваць тыя якасці характару, з якімі камандзір «Саюза-11» пайшоў у сваё чацвёртае выпрабаванне.

Юрый ДАКУЧАЕУ.

ДРУГІ СТАРТ БОРТІНЖЫНЕРА

Бортінжынер касмічнага карабля «Саюз-11» — Уладзіслаў Волкаў. У лістападзе яму будзе трыццаць шэсць год. Ён карэнны масквіч. Вучыўся ў школе, у інстытуце, працаваў у канструктарскім бюро.

У кастрычніку 1969 года ўдзельнічаў у рэйсе касмічнай эскадрылі — у палёце трох «Саюзаў». На караблі з нумарам «7» быў бортінжынерам.

Юрый ДАКУЧАЕУ.

значна павысіць тэмпы росту вытворчасці прадметаў спажывання. Сярэднегадавы тэмп росту валавой прадукцыі лёгкай прамысловасці па рэспубліцы за мінулае пяцігоддзе склаў 11,4 працэнта. Асабліва хутка развіваліся такія галіны, як баваўняная, яе вытворчасць узрасла ў 6 разоў, шаўковая — у 3,6 раза, трыкатажная — у 3,3 раза.

Што ж садзейнічала такому рэзкаму скачку?

За пяцігодку да той шырокай сеткі прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці, што ўжо існавала, далучыліся яшчэ 25 буйных прадпрыемстваў. Аб маштабах некаторых з іх можна меркаваць хаця б па такой новабудоўлі, як Пінскі камбінат верхняга трыкатажу. За год ён можа апрацаваць у сваё вырабы — шарцыяны касцюмы, сукенкі, пуловеры, кофты, дзіцячыя касцюмчыкі — больш за 12 мільёнаў чалавек. Таі

вялікі аб'ём выпуску вырабаў верхняга трыкатажу дазваляе аснашчаць тэкстыльныя прадпрыемствы сучасным высокапрадукцыйным абсталяваннем.

У пяцігодцы, якая пачалася, выпуск тавараў для насельніцтва намечана павялічыць амаль у паўтара раза. Прычым трэба мець на ўвазе, што адзін працэнт прыросту прадукцыі ў гэтым пяцігоддзі будзе амаль удвая перавышаць яго важкасць у мінулым.

У развіццё лёгкай прамысловасці ў новым пяцігоддзі намечана ўкласці больш, чым за папярэднія пяць гадоў. Тым не менш рост вытворчасці тут будзе дасягнуты перш за ўсё за кошт паліпшэння выкарыстання найбуйных вытворчых магутнасцяў. У сувязі з гэтым вялікая ўвага ўдзяляецца тэхнічнаму пераўзбраенню прадпрыемстваў. На дзеючых заводах і фабрыках

будзе ўстаноўлена 13 тысяч адзінак новага тэхналагічнага высокапрадукцыйнага абсталявання, а з улікам новых прадпрыемстваў — каля 20 тысяч адзінак.

Будуць пабудаваны такія магутныя прадпрыемствы, як Магілёўскі шаўковы камбінат, трэцяя чарга Аршанскага льнокамбіната па вытворчасці тонкіх ільняных тканін, прадзільна-нітачны камбінат у Гродна, камбінат шаўковых штапельных тканін у Брэсцкай вобласці. Пачнецца ўзвядзенне камвольна-прадзільнай фабрыкі ў Слоніме, трох спецыялізаваных баваўняных прадпрыемстваў у Гомельскай вобласці, Асіповіцкага льнокамбіната, Закладваецца шэраг новых і рэканструююцца дзеючыя льнозаводы. К канцу пяцігодкі вытворчыя магутнасці па прамысловым прыгатаванню льнонотрасты намячаецца павялічыць да 50 працэнтаў агульнага аб'ёму яе нарых-

тоўкі, што будзе мець вялікае значэнне для эканомікі калгасаў і саўгасаў рэспублікі.

І яшчэ адна адметная рыса новага пяцігоддзя. Будзе прадоўжаны пачаты ў папярэднія гады буйны эканамічны манеўр — далучэнне цяжкай прамысловасці да непасрэднай вытворчасці тавараў для насельніцтва. У гэтым сэнсе асабліва вялікую дапамогу акажа хімія.

У рэспубліцы створана магутная хімічная прамысловасць. Пушчана першая чарга Магілёўскага камбіната сінтэтычнага валакна. Яго праектная магутнасць — 50 тысяч тон лаўсану ў год. На Гродзенскім азотна-ацэтыльным камбінате атрыман беларускі капралактам — прадукт для вытворчасці сінтэтычнага валакна і пластмас. Полацкі нафтахімічны комплекс у бліжэйшыя гады стане пастаўшчыком нітрон-штапелю. Уся вытворчасць сінтэтыч-

ных валакнаў складзе ў 1975 годзе больш чым 100 тысяч тон. З гэтых матэрыялаў будуць вырабляцца прыгожыя і танныя трыкатажныя вырабы, аб'ёмныя тканіны, штучныя футры. Словам, у новым пяцігоддзі, як і ў мінулым, хімічная прамысловасць па-ранейшаму захавае вялікую ролю ў расшырэнні выпуску прадукцыі для народнай гаспадаркі.

Рост лёгкай прамысловасці ў сучасным індустрыяльным грамадстве нельга ўявіць без павелічэння вытворчасці металу, машын, энергетыкі, а таксама росту сельскагаспадарчай вытворчасці, якая пастаўляе сыравіну. Такім чынам, далейшае паспяховае развіццё лёгкай прамысловасці трэба разглядаць, як паказчык агульнага становішча эканомікі, як вынік поспеху ўсёй народнай гаспадаркі рэспублікі.

Валянціна НЯУЗОРАВА.

І вось зноў Волкаў заняў стаўшае ўжо звыклым месца па правую руку ад камандзіра карабля.

— Я марыў аб прафесіі лётчыка-выпрабавальніка, — гаворыць Уладзіслаў Волкаў, — гэты выбар я зрабіў для сябе яшчэ ў дзяцінстве.

Жылі Волкавы каля маскоўскага прыгарада Тушына, які стаў своеасаблівым авіяцыйным сімвалам. Бацька, Мікалай Рыгоравіч, будаваў самалёты. У час авіяцыйнага парада ён выводзіў сыноў, Уладзіслава і Барыса, на вуліцу. Расказваў аб пралятаючых машынах.

Вольга Міхайлаўна, маці, таксама працавала ў авіяпрамысловасці. Яе брат, Пётр Котаў — лётчык-франтавік, усе грудзі ў ордэнах. Ну, аб чым мог думаць уступаючы ў самастойнае жыццё хлопчык?! Толькі аб самалётах.

Але сямейны савет распарадзіўся па-свойму. Гэта было пасля заканчэння школы, у пяцідзесят трэцім годзе. Самалёты — самалётамі, але спачатку трэба навучыцца іх будаваць, авалодаць авіяцыйнай прамудрасцю. І Уладзіслаў паступае ў Маскоўскі авіяцыйны інстытут. Мара засталася, але здзяйсненне яе прыйшло пазней.

Пяцідзесят дзевяты год. У кішэні — дыплом інжынера. Уладзіслава Волкава накіроўваюць у канструктарскае бюро.

Тут было ў яго павучыцца. У той час ужо былі распрацаваны і запушчаны першыя спадарожнікі, спраектаваны магутныя ракеты. На чарзе — касмічныя караблі для палётаў чалавека ў космас. Фантастычнае кола задач і праблем.

...Паглядзіш збоку — шчаслівы чалавек Волкаў. Усё быццам бы давалася яму лёгка. Прыгожы, кідаецца ў вочы. Усеагульны любімец — і ў школе, і ў інстытуце. Характар такі, што мог любібога клікаць за сабой. Майстар і пасмяяцца, і на гітары сыграць. Вось і касманаўтам стаў. Па-свойму цяжкі шлях у неба гэтага чалавека.

Тэхніка ўдасканальвалася, лятаць у космас рыхтаваліся не толькі лётчыкі, але і інжынеры. Настаў твой час, Уладзіслаў Волкаў! І ён падае заяву з просьбай залічыць у атрад касманаўтаў. «Малады, — казалі яму. — Яшчэ паспееш».

Ён даказваў, пераконваў, спрачаўся. І дабіўся. Яго дапусцілі да трэніровак.

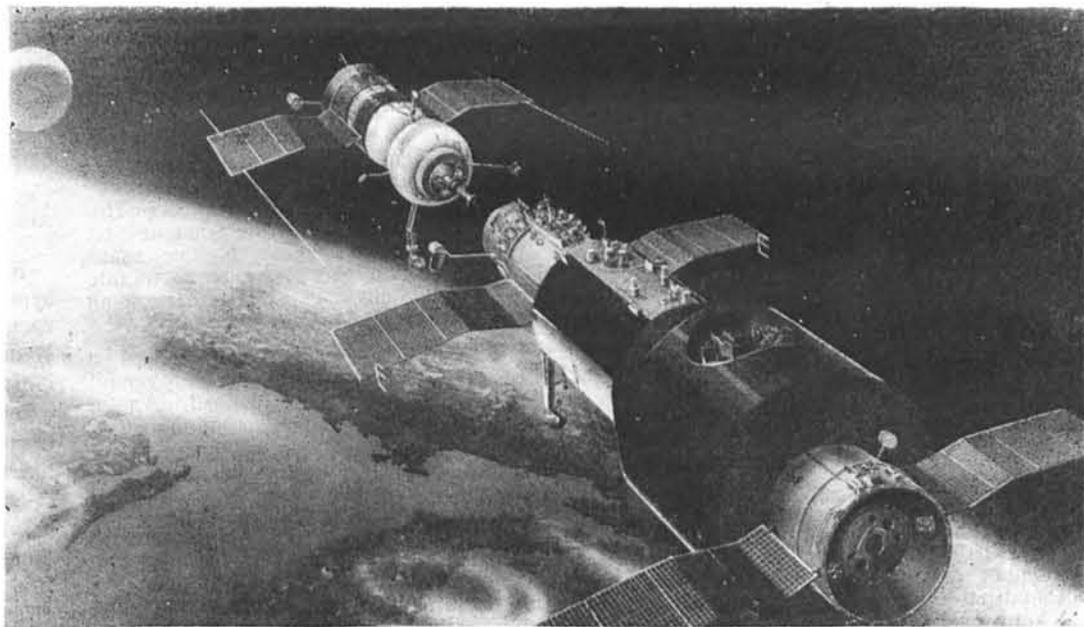
У 1969 годзе Волкаў першы раз адправіўся ў зорны рэйс. Палёт зрабіў на яго велізарнае ўражанне.

Ну, злятаў раз. Можна і спыніцца. Не, гэта не для яго. Спакой — самае страшнае для Волкава. Пасля першага палёту ён стаў рыхтавацца да новых выпрабаванняў касмічнай тэхнікі. І цяпер не расстаецца са спортам. А спартсмены-акрабаты выбралі яго нават старшынёй сваёй федэрацыі.

Але самае галоўнае — падрыхтоўка да новага палёту.

— Чалавек, які злятаў у космас раз, ужо не можа не імкнуцца ў новы палёт, — вось думка Волкава.

Аляксей ГАРОХАЎ.

Стыкоўка ў космасе.

ВЫБАР ВІКТАРА ПАЦАЕВА

Віктар Пацаеў нарадзіўся ў 1933 годзе ў горадзе Акцюбінску Казахскай рэспублікі. Скончыў Пензенскі індустрыяльны інстытут. Каля чатырнаццаці год працаваў інжынерам-канструктарам. У атрадзе касманаўтаў з 1968 года. Член Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Для вучоных космас — вобласць роздуму, загадак, спадзяванняў. Для касманаўтаў розных спецыяльнасцей — месца работы. Я гэта востра адчуў, калі прагаварыў цэлы вечар з інжынерам-выпрабавальнікам карабля «Саюз-11».

— Дзяцінства было, відаць, такое, як і ва ўсіх маіх аднагодкаў: з сямі год вайна. Бацька адразу пайшоў на фронт. І загінуў у сорах першым, пад Масквой. Мама гадала нас з сястрой. Сястрычка малодшая за мяне. Дапамагаў маме. Спраўляліся. З дзяцінства любіў роўны, як стол, казахскі стэп і яшчэ рэчку Ілэк.

— Вучыўся да старэйшых класаў нармальна, па ўсіх прадметах роўна. Захаваліся нават пахвальныя граматы. А вось у старэйшых класах пачаў з выбарам падыходзіць да навук. Зацікавіла матэматыка, фізіка, астраномія. Палюбіў чарчэнне. Напэўна, гэта і вызначыла тое, што я стаў інжынерам. Памытаю, як мы з хлапчукамі з набору лінз зрабілі нейкае падабства тэлескопа. Атрымалася. Праўда, прымітыўны тэлескоп выйшаў, але мы былі рады: зоркі да нас быццам наблізіліся.

У старэйшых класах пачаў чытаць тэхнічныя кнігі. З мастацкай літаратуры? Бадай, больш за ўсё палюбіў Джэка Лондана.

У дзесятым класе вычытаў у праспектах, што ў Пензенскім інстытуце адкрываецца факультэт па распрацоўцы матэматычных машын. І мяне пацягнула туды. У інстытуце захапленне тэхнікай перастала быць дылетанцкім. Захапляўся не толькі лічыльнымі машынамі, а і любой аўтаматай.

Пасля заканчэння інстытута некалькі год працаваў інжынерам. А потым паступіў у Маскоўскі энергетычны інстытут. Слухаў курс і ў Маскоўскім фізіка-тэхнічным. Гэта ж аксіёма, што інжынер усё жыццё павінен вучыцца, інакш адстанеш. Мяне заўсёды цягнула да нявырашаных праблем.

— Але як і адкуль з'явілася думка аб космасе?

— Я мяркую, што мой палёт у космас — для мяне лагічны і неабходны. Пасля гагарынскага старту лятае ўжо трэцяе пакаленне нашых касмічных караблёў. Я канструктар. Значыць, хачу правесці, даследаваць бартавыя сістэмы розных класаў і ўзроўняў, — а яны робяцца ўсё больш складанымі — проста ў эксплуатацыі, у палёце. За гэтым і лячу.

Ён паглядзеў мне ў вочы. Памытаў. Па-мойму, упершыню за вечар расмяяўся. І тут жа збянтэжана апусціў вочы. Расчыніў акно, угледзеўся ў ноч, быццам разглядаючы трасу маючага адбыцца палёту.

Юрый БУЛУШАЎ.

«БАЦЬКА» МІРНАГА АТАМА

даннем справы можа гаварыць і пра мастацтва, асабліва музычнае, — гэта «хобі» акадэміка Красіна, у якім спалучыліся фізік і лірык.

Яму споўнілася шэсцьдзесят гадоў. Звычайна да гэтага часу кожны, каму ёсць што сказаць, гаворыць людзям тое галоўнае, з чым ён прайшоў па жыцці. Андрэй Красін сказаў і зрабіў многае з таго, што назваўся застанецца людзям. І працягвае сваю патрэбную ўсім работу, каб слова «атам» стала сінонімам слова «мір».

А. КАРЭЛІН.

Старажытны міф аб Праметэю, які выкраў агонь у багоў, на мове сучаснай фізікі гучаў бы расказам пра адвечнае імкненне людзей авалодаць таямнімі высокімі энергіямі. Нашы далёкія продкі наўна меркавалі, што ключы ад гэтых таямніц павінны абавязкова захоўвацца дзесьці на небе. А ўсё аказалася на зямлі — і таямніцы, і ключы ад іх, і Праметэй, які падарылі людзям цудоўны агонь.

Адзін з тых, хто можа быць названы «бацькам» мірнага атама, жыве ў нашай рэспубліцы. Ён прымаў непасрэдны ўдзел у стварэнні першай у свеце атамнай электрастанцыі, а затым узначальваў навукова-даследчы інстытут, які вывучае праблемы і магчымасці выкарыстання ядзернай энергіі. Яму выпай гонар стаць адным з першых лаўрэатаў Ленінскай прэміі. Гэты чалавек — акадэмік АН БССР, заслужаны дзеяч навукі і тэхнікі БССР, дырэктар Інстытута ядзернай энергетыкі Акадэміі навук БССР Андрэй Красін.

У навуцы няма шырокай прамой дарогі, і толькі той можа дасягнуць яе ззяючы вяршынь, хто, не баючыся стомы, карабкаецца па яе камяністых сцежках». Гэтыя вядомыя сло-

вы Маркса маглі б паслужыць эпіграфам да навуковага лёсу акадэміка Красіна. Камусьці здасца, што лёс гэты сам па сабе склаўся ўдала: у дваццаць з невялікім — ужо дацэнт, выкладчык універсітэта, навуковы супрацоўнік Сібірскага фізіка-тэхнічнага інстытута, пасля — кіраўнік буйной навукова-даследчай установы... Але ўдачы тут ні пры чым. У самым пачатку маладому вучонаму давалося перапыніць навуковую дзейнасць на доўгія чатыры гады. З першых да апошніх месяцаў вайны ён быў на фронце.

Магчыма, гэта простае супадзенне, але менавіта з Мінска — горада, куды яму суджана было зноў вярнуцца праз пяць гадоў, — маёра Красіна ў 1945 годзе па рашэнню ўрада накіравалі ў Маскву, у распараджэнне начальніка лабараторыі, якую ўзначальваў Ігар Курчатаў. У лабараторыі выдатнага вучонага і нарадзілася ідэя стварэння электрастанцыі на ядзерным «паліве». Ідэю акадэміка Курчатава трэба было ажыццявіць яго вучням і супрацоўнікам. Калектыў бліскава справіўся з прыняццю новай задачай. Гэта была рэвалюцыя ў энергетыцы. Доклад А. Красіна аб вопыце работы першай атам-

най электрастанцыі выклікаў велізарную цікавасць на II Міжнароднай Жэнеўскай канферэнцыі па мірнаму выкарыстанню атамнай энергіі.

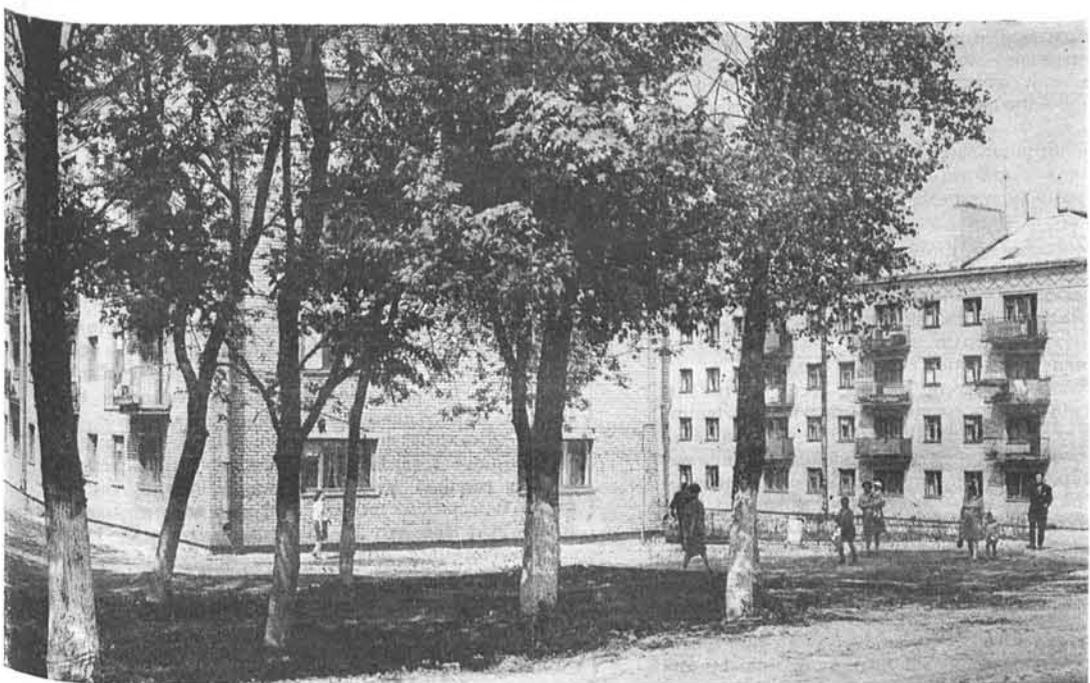
З 1960 года, калі Андрэй Красін быў выбраны правадзейным членам Акадэміі навук БССР, яго жыццё і навуковая дзейнасць звязаны з нашай рэспублікай. Па ініцыятыве і пры непасрэдным удзеле вядомага спецыяліста па атамнай энергіі быў створаны Інстытут ядзернай энергетыкі, які сёння з'яўляецца адной з буйнейшых навуковых устаноў Беларусі. Тут дзейнічае атамны рэактар, на якім вядуцца шырокія даследаванні ў галіне ядзернай энергетыкі і радыяцыйнай хіміі. Работы інстытута маюць вялікае значэнне для народнай гаспадаркі краіны. Многія з іх адзначаны ўзнагародамі ВДНГ СССР.

У прыватнасці, тут атрымліваюць новае жыццё матэрыялы, якія змяняюць свае звычайныя ўласцівасці пад уздзеяннем радыяактыўнага выпраменьвання. Дрэва, вытрыманае ў спецыяльным рэжыме, робіцца цвёрдым як метал. У апошнія гады пад кіраўніцтвам Красіна ў інстытуце распрацаваны навукова-тэхнічныя асновы радыяцыйна-хімічнай вытворчас-

ці, якія забяспечваюць магчымасць стварэння ў недалёкім будучым атамных комплексаў.

Палымяны прапагандыст выкарыстання энергіі атамнага ядра ў народнай гаспадарцы, акадэмік Красін кіруецца пры гэтым не столькі меркаваннямі абстрактнага прагрэсу, колькі інтарэсамі канкрэтнай эканомікі. Энергія, якую выпрацоўваюць атамныя электрастанцыі, значна больш танная за тую, што атрымліваюць пры эксплуатацыі станцыі звычайнага тыпу. Будучыня належыць ядзернай энергетыцы, і адзін з яе піянераў — Андрэй Красін робіць усё, каб наблізіць гэту будучыню.

Рабочы дзень вучонага грацічна насычаны. Член прэзідыума Акадэміі навук БССР, галоўны рэдактар серыі фізіка-энергетычных навук часопіса «Известия АН БССР», кіраўнік многіх навуковых работ (ім падрыхтавана 35 кандыдатаў навук, з якіх шэсць ужо абаранілі доктарскія дысертацыі), дырэктар Інстытута ядзернай энергетыкі заўсёды знаходзіць час для выступлення перад масавай аўдыторыяй. Будучы шырока эрудзіраваным у адной з самых складаных галін сучаснай навукі, ён з такім жа ве-

Некалькі год назад на пустэчы заходняй часткі Негарэлага, у 50 кіламетрах ад Мінска, энергетыкі заклалі невялікі пасёлак. Спачатку пабудавалі некалькі зборных домікаў, якія ўтварылі першую вуліцу. Цяпер у пасёлку каля тысячы жыхароў. У жылых дамах — водаправод, газ, цэнтральнае паравое ацяпленне. За гады гэтай пяцігодкі ў пасёлку вырастуць пяціпавярховыя жылыя дамы, адміністрацыйныя будынкі, карпусы прэфтэхвучылішча ліцейшчыкаў-мантажнікаў, бальніца на 100 ложкаў. НА ЗДЫМКАХ: жылыя дамы ў пасёлку энергетыкаў. У чытальнай зале дома культуры.

Фота П. НАВАТАРАВА.

РАБОЧЫ ДЭПУТАТ

У нашай краіне няма прафесійных парламентарыяў, «Народ, аб'яднаны Саветамі, воль хто павінен кіраваць дзяржавай». — гаварыў Уладзімір Ільіч Ленін. Ва ўсіх Саветах дэпутатамі з'яўляюцца самі працоўныя і, перш за ўсё, людзі, занятыя ў сферы матэрыяльнай вытворчасці. Як жа дэпутаты выконваюць свае абавязкі, не пакідаючы асноўнай працы на прафесіі? Размову на гэтую тэму наш карэспандэнт Пётр Судакіў вёў з рабочым Яўгенам Клімчанкам. Звыш дваццаці гадоў працуе ён слесарам-лякальшчыкам на Мінскім трактарным заводзе і за гэты час некалькі разоў выбіраўся дэпутатам Мінскага гарадскога Савета. Выбаршчыкі задаволены яго дзейнасцю. Пацверджаннем гэтаму можа служыць абранне ў мінулым годзе Яўгена Іванавіча дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР.

Савета, адзін прыёмны дзень у месяц. Я прымаю наведвальнікаў звычайна кожную апошнюю пятніцу месяца, амаль адразу ж пасля заканчэння сваёй рабочай змены. Прыём выбаршчыкаў адбываецца на заводзе: адміністрацыя выдзеліла для гэтага спецыяльны пакой пры заводскіх афіцыйнах.

Але, самі разумеюць, наўрад ці зможа дэпутат поўнацэнна адпавядаць сваёму прызначэнню, добрасумленна выконваць дэпутацкія абавязкі, калі будзе абмяжоўвацца толькі афіцыйнымі прыёмамі выбаршчыкаў. У кожнага дэпутата вялікі аб'ём работы сярод насельніцтва. Гэта — вырашэнне многіх самых будзённых і разам з тым жыццёва важных спраў. Напрыклад, паляпшэнне жыллёвых умоў, культурна-бытавога абслугоўвання насельніцтва, пытанні пенсійнага забеспячэння. Трэба сказаць, што нам, рабочым дэпутатам, асабліва паспяхова ўдаецца садзейнічаць вырашэнню такіх вострых пытанняў, бо мы добра ведаем інтарэсы і патрэбы сваіх выбаршчыкаў — таварышаў па працы. Мы ж паўсядзённа сустракаемся з

імі — у цэхах, сталойцы, на рабочых сходах, у заводскім прафсаюзным камітэце. Людзі звычайна выказваюць не толькі асабістыя просьбы, а і прапановы, якія ўжо, так сказаць, адлюстроўваюць грамадскія інтарэсы.

Скажам, я ўзняў пытанне аб будаўніцтве ў нашым раёне новага універсальнага магазіна. Праекціроўшчыкі прыкінулі, што каштаваць ён будзе каля пяці мільёнаў рублёў. Сродкі, зразумела, не малыя для мясцовага бюджэту. Я сустрэўся з адным з намеснікаў старшыні Дзяржаўнага планавага камітэта СССР, і ў прынцыпе мы дамовіліся, што на будаўніцтва новага магазіна нам дадаткова будзе выдзелена з бюджэту 2 — 2,5 мільёна рублёў. Так што выбаршчыні, думаю, будучы задаволены.

— Яўген Іванавіч, некалькімі годамі там маскоўская газета «Известия» надрукавала ваш артыкул над загалоўкам «Закон, абавязковы для ўсіх». Чаму вы палічылі неабходным выступіць на гэтую тэму праз цэнтральны друк?

— Як грамадзянін і дэпутат, я імкнуся скарыстаць масавыя сродкі інфармацыі для выказвання сваіх думак для больш цеснай сувязі з выбаршчыкамі. Якая ж была неабходнасць пісаць у газеце пра выкананне законаў?

У нашым грамадстве яшчэ ёсць людзі, якія не заўсёды лічацца з законам. Спашлю-

ся, у прыватнасці, на факты няправільнага звальнення некаторымі адміністратарамі людзей з работы. Людзей гэтых, як правіла, народныя суды аднаўляюць на пасады. Але чаму прафсаюзныя камітэты даюць санкцыю на звальненне? Я лічу, што некаторыя прафсаюзныя актывісты слаба ведаюць наша савецкае заканадаўства. Таму я прапанаваў палепшыць іх юрыдычную адукацыю.

Мне, як дэпутату Вярхоўнага Савета СССР, добра вядома, якім глыбокім дэмакратызмам прасякнута ў нас заканадаўчая дзейнасць, таму што вядзецца яна ў інтарэсах працоўных. Закон абараняе кожнага з нас. І нікому не дадзена права парушаць яго. І гэта я падкрэсліў у сваім артыкуле.

На самай справе, як стваралася, скажам, тое ж працоўнае заканадаўства, якое дзейнічае ў нас? Кампетэнтныя людзі, спецыялісты падрыхтавалі яго праект, які затым дэталёва разглядаўся і дапрацоўваўся адпаведнымі камісіямі абедзвюх палат Вярхоўнага Савета. Потым праект закону быў апублікаваны для ўсенароднага абмеркавання і зацвярджэння Вярхоўнага Савета, дэпутацкія камісіі дэталёва вывучалі і абгульнялі выказаныя грамадскасцю заўвагі і прапановы.

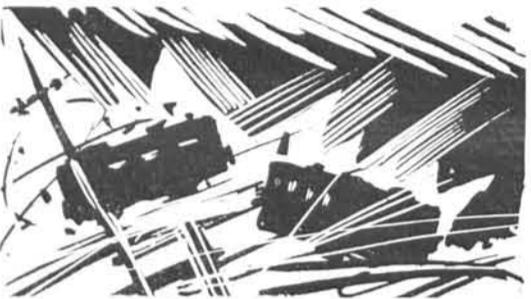
— Дарэчы, Яўген Іванавіч, вы, напэўна, таксама

з'яўляецеся членам адной з пастаянных дэпутацкіх камісій Вярхоўнага Савета?

— Я ўваходжу ў камісію па прамысловасці. Наша секцыя займаецца пытаннем цяжкага, энергетычнага і транспартнага машынабудавання. Па справах гэтай камісіі я нядаўна цэлы месяц знаходзіўся ў Маскве. Займаўся вывясленнем нявыкарыстаных рэзерваў у гэтай важнай галіне прамысловасці. Ва ўсіх, як кажуць, тонкасцях мне, рабочаму чалавеку, іншы раз разабрацца цяжка было. Але заўсёды я меў магчымасць карыстацца паслугамі спецыялістаў па справах машынабудавання. Я меў асабісты гутаркі з прадстаўніцамі адпаведнага міністэрства, адказнымі кіраўнікамі Міністэрства фінансаў і Дзяржаўнага планавага камітэта СССР. Выпрацаваныя нашай камісіяй рэкамендацыі былі ўхвалены ў Прэзідыуме Вярхоўнага Савета. Актывна падтрымана, напрыклад, прапанова аб пашырэнні выпуску машынабудаўнічымі заводамі прадметаў народнага ўжытку. У прыватнасці, бытавых халадзільнікаў, пральных машын, пыласосаў, рознага кухоннага рыштунку. Прапанову нашу з прыхільнасцю прынялі і ў адпаведным міністэрстве, і непасрэдна на заводах. Гэта, безумоўна, будзе садзейнічаць завальненню ўзрослых культурна-бытавых запатрабаванняў працоўных.

В БРЕСТСКИХ ЛЕСАХ

Записки партизана

— Думаю, товарищи, нет нужды предупреждать, что кроме вас об этом не должен знать ни один человек,—подчеркнул С. И. Сикорский.—Узнают, когда увидят результаты своей работы. А пока—молчок.

Нашему отряду назначили участок железнодорожного пути между станциями Картуз-Берега и Бронная Гора. Место знакомое, подрывники не раз громили там эшелоны противника: к самому полотну дороги подходит густой лес. Там же находится и переезд, через который до недавних пор общались между собой партизаны Коречинских и Косовских лесов. Но после нескольких наших диверсий фашисты закрыли переезд, построили дзоты с пулеметными гнездами, а трехкилометровый участок дороги, прилегающий к переезду, укрепили огневыми точками и минными полями.

— Крепкий орешек,—покачал головой Федор Беляев, когда с ним, уже в своем штабе, принялись думать-гадать, как лучше подступиться к железке. — Очень крепкий. И разгрызть его можно будет только с боем...

Я согласился с комиссаром:

— Не просто с боем. Сначала придется подавить их огневые точки. Дело не шуточное: взорвать сто десять рельсов! А для гарантии придется штук сто тридцать грохнуть, не меньше.

Обсудили мы и подробности предстоящей операции, постаравшись наперед предусмотреть всякие неожиданности и случайности. На подрыв каждого рельса обещали выдать по одной двухсотграммовой толовой шашке, по взрывателю и куску бикфордова шнура. А если этого не хватит? Можно применить мешочки с нашей собственной, добытой из немецких авиа-

правлении Бронной Горы показался поезд, и немецкой охране стало не до каких-то далеких взрывов...

«Пропустить, — мелькнула мысль. — Пропустить состав, и сразу ударить, чтобы гады опомниться не успели».

И по цепи, от одного к другому, жарким шепотом зашелестела команда:

— Приготовиться!..

А когда состав промчался мимо, я вскочил и командовал:

— Вперед! Бей проклятую фашистскую погань!

Удар был настолько неожиданным, что охрана даже не успела открыть огонь. Следом за автоматчиками на полотно ворвались подрывники и, разбегааясь в разные стороны вдоль колеи, принялись быстро подкладывать мины под рельсы. Еще несколько минут—и задымили бикфордовы шнуры. В тот же миг громкая команда отход смывала партизан с железнодорожной насыпи, а позади загремели частые взрывы. Воздух дрожал от свиста летящих в разные стороны кусков рельсов. Немцы палили из всех своих огневых точек, а мы поспешно отходили все дальше и дальше, к намеченному месту сбора.

Близился рассвет. К фашистам вот-вот могла подоспеть помощь из Картуз-Берега. Оставив в лесу для наблюдения за дорогой начальника разведки Данилу Сулиму с двумя партизанами, отряд направился в Лесничевку. К восходу солнца там собрались все участники операции: не было только брата жены Ивана Тевянского, молодого партизана Васи Гавина. «Убит?—мелькнула тревожная мысль.—Или, раненый, попал в лапы гитлеровцев?» Но ждать отставшего мы не могли, и отряд тронулся к своей базе.

Данила Сулима вернулся в лагерь только пос-

ле того, как узнал от связных из Картуз-Берега, чем закончилась ночная операция. Девяносто семь взорванных рельсов... Семеро убитых фашистов из охраны и четверо раненых... И один убитый партизан—молодой парень, которого пригнанные на восстановление пути рабочие похоронили неподалеку от железнодорожной насыпи...

Сомнений больше не оставалось: Вася Гавин погиб. Но как сообщить об этом его сестре и матери? Горько и тяжело нести такую страшную весть...

А через несколько дней трагическое известие поступило и из Гута-Михалинских лесов. Там во время гитлеровской блокады в бою с фашистскими карателями погибли секретарь Брестского подпольного обкома партии Иван Иванович Бобров и его порученец Федя Крылов.

Трудно было поверить в это. Все партизаны успели близко узнать и полюбить Ивана Ивановича, человека большой души и кристальной большевистской честности, неизменно внимательного, сердечного по отношению к нашим людям и безудержно храброго, готового пожертвовать собой в боях с врагом. Он и во время последней блокады сражался, как герой, стойкостью своей помог партизанской бригаде не только выстоять в неравном бою, но и вырваться из вражеского окружения, через железную дорогу уйти в густые Коречинские леса. Помог, а сам погиб... И память о пламенном коммунисте Боброве никогда не угаснет в сердцах тех, кто бил фашистских захватчиков на Брестчине в тяжелые годы Великой Отечественной войны...

Долго захватчики не могли прийти в себя после ураганной ночи, когда на всей оккупированной ими территории гремели взрывы, круша и

ровско-Бугский канал и к исходу вторых суток прибыли на место. А со следующего утра на площадке закипела работа.

Более пятисот местных жителей сошлись из ближайших населенных пунктов на подмогу народным мстителям: вырубали кустарник, выкорчевали пни, засыпали и разровняли ямы. Посадочная полоса, со всех сторон окруженная лесом, получилась ровная, гладкая—любую машину принимай. Но самое главное—на добрый десяток километров вокруг партизанского аэродрома ни одного фашиста.

Вскоре на сварынском аэродроме приземлился первый крылатый вестник с Большой советской земли. Он доставил партию взрывчатки, мин, автоматов, ручных пулеметов, противотанковых ружей и патронов к ним. Не задерживаясь, даже не выключая моторы, экипаж корабля принял на борт почти тридцать тяжелораненых, и самолет снова поднялся в ночное небо. А партизаны, убрав с площадки драгоценный боевой груз, принялись хорошенько маскировать посадочную полосу еловыми ветками и хворостом, чтобы днем воздушная фашистская разведка не смогла обнаружить ее.

ПАРТИЗАНСКАЯ СМЕКАЛКА

Гитлеровцы лихорадочно укрепляли свои тыловые железнодорожные коммуникации. Там, где лес близко подходил к полотну, они валили деревья сплошной полосой от пятидесяти до ста метров в ширину. На всех переездах появились доты и дзоты. Пулеметными гнездами ошметинились даже небольшие мостики с минированными подходами к ним. Усиленные патрули автоматчиков днем и ночью охраняли перегоны между

станциями, не подпуская к дороге ни детей, ни женщин.

Давно прошло то радужное время, когда уверенные в своей непобедимости фашисты с лихим нахальством водили к фронту эшелоны с боевой техникой, боеприпасами и пьяной солдатней. Напуганные небывалым размахом партизанского движения, они пропускали теперь перед каждым своим составом то мотодрезину с вооруженными до зубов головорезами, то маневровый паровоз с двумя-тремя платформами с песком: проскочат—можно следом и эшелон отправлять, а подорвется—надо опять ремонтировать путь...

И все же битва на рельсах продолжалась, не затихая ни на один день. Правда, труднее стало наносить удары по вражеским коммуникациям. Не обходилось без потерь и с партизанской стороны. Понес тяжелую утрату и наш отряд: погиб, подорвавшись на своей mine, замечательный подрывник комсомолец Саша Василевский, успевший до этого в свои восемнадцать мальчишеских лет уничтожить шесть гитлеровских составов.

И все же вражеские эшелоны продолжали лететь под откос.

Я знал: надо быть хитрее врага. И когда командование поручило нашему отряду подорвать железнодорожный путь в районе станции Дрогичин, мы с комиссаром Беляевым не забыли о партизанской смекалке.

Сначала послали разведку—выяснить наименее охраняемый участок. Потом подготовили побольше мешочков с взрывчаткой и мин. А когда ночью всем отрядом подползли к железнодорожному полотну, хлопцы подалше на фланг устроили такой шум, что и в Дрогичине, и на ближайшем полустанке гитлеровцы сразу открыли отчаянную

бомб и измельченной в муку взрывчаткой. Только запас непотухающей губки придется приготовить заранее.

А отряд в это время без устали занимался боевой учбой: автоматчики и стрелки штурмовали позиции «противника», подрывники учились в ночной темноте подползать к намеченным целям и подрывать мешочки с измельченной взрывчаткой.

Наконец, назначенный день наступил.

Отряд засветло покинул лагерь и к вечеру прибыл на подступы к «своему» участку железной дороги. Скрытно выставив две засады—в направлении Картуз-Берега и Бронной Горы, чтобы обезопасить себя с тыла,—партизаны двинулись по кустарнику к насыпи, постепенно разворачиваясь в цепь. В это время два пулеметчика и группа автоматчиков подползли поближе к переезду, к находящимся там вражеским дзотам, а начальник штаба отряда Иван Павлович Каштелян с одним отделением прикрыл переезд от Бронной Горы.

Нет, не зря занимались бойцы напряженными тренировками все последние дни. Люди двигались в темноте, как днем, и ни веточка ни у кого под ногой не хрустнула, не звякнуло тщательно подогнанное оружие. Где пригнувшись, а где и ползком подобралась вплотную к вражеской укрепленной полосе. За нею все еще царил тишина.

Видно было, как на железнодорожном полотне изредка мерцают папиросные огоньки: гитлеровцы чувствовали себя спокойно. Они начали было перекликаться, забегали, когда со стороны Бреста донесся приглушенный раскатом взрыв. Но в это время из Картуз-Берега в на-

вздымая в воздух тысячи рельсов на железнодорожных магистралях. Рельсовая война оказалась неоценимой помощью победному продвижению Красной Армии, беспощадно громившей гитлеровские полчища на фронте. Результатами ее не преминули воспользоваться и мы.

Давно назрело время установить надежную авиационную связь с Большой землей: самолеты могли бы и регулярно военные грузы нам доставлять, и вывозить раненых партизан на лечение в глубокий советский тыл. А кроме того и многие семьи не мешало отправить подальше от опасного района непрерывных боевых действий.

Но где принимать воздушные корабли, где оборудовать для этого хорошую посадочную площадку? В Коречинских лесах ничего подходящего не было: сплошные чащобы и болота. Штаб соединения направил разведчиков и в соседние, и в отдаленные районы области. И только за Днепровско-Бугским каналом, неподалеку от деревни Сварынь, им удалось найти сравнительно ровный участок земли. Правда, он оказался покрытым пнями, кустарником и ямами с водой. Но все это было устранимо, и С. И. Сикорский решил создать там вторую базу подпольного обкома.

Деревня Сварынь и прилегающие к ней леса находятся на юге Брестчины. Вражеских и полицейских гарнизонов там было мало, и все же Сикорский решил подкрепить тамошних партизан дополнительными силами. Он сам повел к Сварыни отряды имени Щорса и имени Котовского, а с ними отправился конный обоз с ранеными и несколько семей, назначенных к эвакуации. Двигались быстро, благополучно пересекли железнодорожную магистраль на участке Кобрин—Дрогичин, переправились через Днеп-

пальбу. Под этот «аккомпанемент» на железной дороге и загремели наши мины, вместе со шпалами и рельсами дробя и коверкая путь. Двести семь взорванных рельсов за один выход, и при том без единого раненого во всем отряде,—таков был результат партизанской смекалки!

Помогла нам смекалка нагнать страху и на крупный немецко-полицейский гарнизон в Картуз-Берега, откуда гитлеровцы совершали грабительские вылазки в соседние деревни.

Один из очередных самолетов с Большой земли доставил партизанам новую партию боевого груза, среди которого оказались толовые шашки и термитные шарики. От тола никто не отказался: взрывается—лучше не надо. А что делать с термитом?

Толовые шашки мы применяли дважды: при поджоге склада и разгроме полицейского посторунка в Соколово. Термитных же шариков до этого у нас не было. Надо было посоветоваться с нашими оружейниками Поляковым и Бирюковым—как лучше использовать их для мин замедленного действия.

На следующий день мы уже проводили испытания. По виду наша мина напоминала обыкновенную консервную банку, только доньшко и крышка были деревянные да проволочная чека проходила через всю банку. Выдерни чеку и жди — через расчетное время мина взорвется или воспламенится (в зависимости от того, какого она назначения — термитная зажигалка или обыкновенная мина).

На место испытаний пришли все свободные от несения боевой службы партизаны. Результаты превзошли наши ожидания.

[Продолжение следует].

ФОРУМ БЕЛАРУСКІХ КАМПАЗИТАРАЎ

З 20 па 25 мая ў Мінску праходзіў VI з'езд кампазітараў Беларусі.

З вялікім справаздачным дакладам на з'ездзе выступіў старшыня праўлення Саюза кампазітараў БССР, народны артыст СССР Рыгор Шырма.

«Нашы музыканты, — сказаў дакладчык, — нямаюць працаваць у апошнія пяць гадоў. Адчуваецца пэўны поступ наперад у вырашэнні складаных пытанняў уздыму прафесіяналізму ва ўсіх жанрах... Музыканты рэспублікі імкнуцца ўсебакова развіваць нацыянальную школу, працаваць у розных жанрах і формах, ад буйных музычна-тэатральных і сімфанічных да так званых «малых» — песенных і інструментальных. Кампазітары рэспублікі вывучаюць спадчыну і імкнучыся ўзбагаціць нацыянальны стыль найбольш эстэтычна-каштоўнымі заваёвамі сучаснай творчасці савецкіх і прагрэсіўных замежных музыкантаў».

Развіццё беларускай музыкі ў апошні час адзначана шырынёй і глыбінёй пошукаў ва ўсіх жанрах музычнага мастацтва. Напісана каля дваццаці опер, балетаў, апэрат, вакальна-харэаграфічных кампазіцый. Сярод іх оперы «Раніца» Г. Вагнера, «Зорка Венера» Ю. Семянікі, «Балаганчык» А. Янчанкі, балеты «Альпійская балада» і «Выбранніца» Я. Глебава, «Пасля балю» Г. Вагнера, Трэцяя і Чацвёртая сімфоніі Л. Абеліёвіча, шэраг вакальна-сімфанічных і камерна-інструментальных твораў С. Каргэса, К. Цесакова, Г. Суруса, А. Багатырова, Д. Смольскага.

Шырокую вядомасць у нас у рэспубліцы і далёка за яе межамі маюць песні І. Лучанкі і Ул. Алоўнікава, артаняны канцэрты А. Янчанкі.

У дні работы з'езду на сцэ-

не Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета БССР былі паказаны балеты Я. Глебава «Выбранніца» і Г. Вагнера «Пасля балю». Канцэрт песні адбыўся ў калгасе «Новы быт» Мінскага раёна. Канцэрт з твораў студэнтаў кампазітарскага аддзялення і аспірантаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі быў дадзены ў зале кансерваторыі. У гарадскім парку імя Горкага быў праведзены дзень юнага кампазітара.

У зале філармоніі адбыліся два сімфанічныя канцэрты. У іх прагучала музыка кампазітараў старэйшага і маладога пакаленняў. Вялікае ўражанне зрабіла араторыя «Мая радзіма» Д. Смольскага на вершы беларускіх паэтаў. З гэтым творам пераклікаецца сімфанічная паэма А. Мдзівані «Пахаванне Хатыні».

Глыбока пранікнёная кантата А. Багатырова «Беларускія песні», драматычная Трэцяя сімфонія Л. Абеліёвіча, велічная кантата К. Цесакова «Аб Леніну», поўная пяшчотнай лірыкі і паэтычнага абаяння «Сюіта-фантазія № 4» старэйшага беларускага кампазітара М. Аладава, мужныя канцэрты С. Каргэса і А. Янчанкі — усе яны глыбокімі карэннямі звязаны з беларускім музычным фальклорам, вылучаюцца не толькі актуальнасцю тэм, але і высокамастацкім зместам.

У творчай дыскусіі па дакладу Р. Шырмы прынялі ўдзел кампазітары і музыкантаў рэспублікі, а таксама госці з'езду — прадстаўнікі Саюзаў кампазітараў РСФСР, Эстоніі, Літвы, Латвіі, Узбекістана і Украіны.

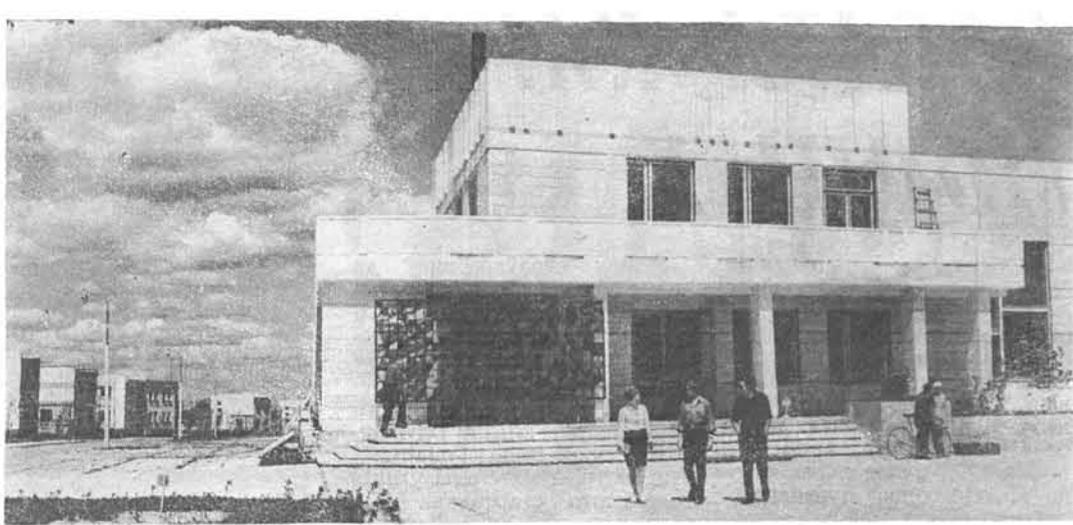
У рабоце з'езду прынялі ўдзел кіраўнікі партыі і ўрада Беларусі.

Ул. ЯФРЭМАЎ.

«Дойліды» ў Маскве

Вакальна-інструментальны ансамбль Беларускага політэхнічнага інстытута «Дойліды» выехаў у Маскву, дзе ён выступіць у заключнай тэлевізійнай перадачы цыкла «Алё, мы шукаем таленты».

Студэнты выканаюць тры беларускія песні «Касіў Ясь канюшыну», «Зорка Венера», «Ішлі салдацікі дамоў» і рускую народную песню «Тонкая рабіна».

СЕМ МІНУТ ХАДЫ ДА КУЛЬТУРЫ

Гэтыя мясціны нагадваюць дачныя: вялікі масіў хвойнага лесу, прыгожыя дамы, што праглядаюць праз густую зеляніну, гладкая стужка шасэ, крыху воддаль — блакітнае люстэрка штучнага возера. Гэта раён Мінскага трактарнага завода, аднаго з буйнейшых прадпрыемстваў у краіне. Але гутарка сёння пойдзе не аб заводзе, а аб палацы культуры. Яго пяціпавярховы будынак размясціўся каля самага шасэ, непадалёк ад парных «небаскробаў» заводакіраўніцтва і заводскай праходной. Гэта дазваляе дырэктару палаца культуры Яўгену Мільшыну жартам гаварыць:

— Сем мінут хадзі да культуры.

Будынак палаца ўзведзены ў 1965 годзе. Ён каштаваў адміністрацыі завода і яго прафсаюзнай арганізацыі 1 200 000 рублёў. Яго глядзельная зала з аўтаматычна кіруемай сцэнай умяшчае 800 глядачоў. Ёсць тут грывіравальныя, бутарфаскія і касцюмерныя пакоі; танцавальная зала, адна з самых умяшчальных у беларускай сталіцы; бібліятэка з читальнай залай; пакой для гульні і гурткавай работы...

Кожны дзень у палац прыходзіць каля 5 000 чалавек, каб паглядзець кінафільм або спектакль, патанцаваць, пагуляць у шахматы, абмяняць кнігі ў бібліятэцы, папрацаваць у читальнай зале, паслухаць лекцыю у адным з універсітэцкай культуры, прыняць удзел у дыскусіі, конкурсе, атрымаць кансультацыю па самых разнастайных пытаннях.

У палацы працуе 56 калектываў мастацкай самадзейнасці, якія аб'ядноўваюць больш за тры тысячы чалавек ва ўзросце ад сямі да шасцідзесяці год. Гэта рабочыя, інжынеры і члены іх сем'яў.

Тэатр палаца культуры хутка адзначыць сваё дваццацігодддзе. Спачатку гэта быў невялікі драматычны гурток, цяпер у яго калектыве 60 чалавек. У рэпертуары больш за паўсотні п'ес. Гэта і класіка

(«Тры сястры» Чэхава, музычная камедыя «Сарочынскі кірмаш» па аднайменнай апавесці Гогаля), савецкія п'есы, якія вытрымалі праверку часам («Цудоўны спляў» Кіршона, «Юнацтва бацькоў» Гарбатава, «Паэма аб сякеры» Пагодзіна), і навінкі беларускай драматургіі («Трыбунал» Макаенка).

Кіраўнік тэатра Аляксей Бяляеў знаёміць нас з артыстамі. Вось цэлая сям'я: былая работніца завода шасцідзесяцігадовай Вольга Крамарэнка, яе сын Павел і нявестка Тамара, клападушчыца інструментальнага цэха. Пра стروпальшчыка Генадзя Шутава Аляксей Бяляеў упэўнена гаворыць, як пра будучага добрага акцёра.

Токара завода і артыста самадзейнага тэатра Міхаіла Варываду нядаўна вядомы беларускі кінарэжысёр Леў Голуб запрасіў на адну з роляў у фільме «Паланез Агінскага». Малады акцёр паспяхова справіўся з ёю.

Многія артысты народнага тэатра сталі прафесіяналамі. Рыгор Белацаркоўскі і Таццяна Мархель скончылі тэатральны вышэйшы навукавы ўстановаў і працуюць цяпер у абласных тэатрах Беларусі — Брэсцкім і Віцебскім.

Народны ансамбль танца «Лявоніха» не ўступае тэатру. У яго ўсесаюзная вядомасць. Гэты калектыв стаў лаўрэатам Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве, Усесаюзнага конкурсу мастацкай самадзейнасці прафсаюзаў СССР, Усесаюзнага агляду мастацкай самадзейнасці, прысвечанага стагоддзю з дня нараджэння Ул. І. Леніна. Ансамбль многа ездзіць. Самыя кароткія з гэтых «падарожжаў» — паходы ў заводскія цэхі, дзе сцэнай служыць пралёт. Ансамбль выступаў у Ленінградзе, Рызе, Вільнюсе, Кішынёве і многіх іншых савецкіх гарадах, пабываў у Балгарыі і Польшчы.

Акрамя гэтых праслаўленых калектываў, у палацы ёсць і ін-

шыя — хор народнай песні, эстрадны аркестр, кінастудыя, фотастудыя, студыя выяўленчага мастацтва і бальнага танца.

Аматарскі кінафільм «Жнівень», зняты канструктарам Альфрэдам Аксёнавым, атрымаў прыз Усесаюзнага фестывалю самадзейных кінастудый, праведзены ў гонар 50-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. «Жнівень» і многія іншыя фільмы заводскай студыі, у тым ліку і ігравыя, выходзяць не толькі на беларускі, але і на ўсесаюзны экран.

Вышэй сказана, што сярод трох тысяч артыстаў ёсць людзі ад сямі да шасцідзесяці год. Што ж робіцца для самых маленькіх?

Пры палацы створаны дзіцячы ансамбль танца «Лянок» (120 удзельнікаў), хор хлопчыкаў, дзіцячы хор, духавы аркестр, 16 студый тэхнічнай творчасці, музычная школа.

Усё гэта — ад народнага тэатра да шахматных сеансаў — патрабуе выдаткаў, і немалых выдаткаў. Адкуль палац бяры грошы? Акрамя сціпрых даходаў ад спектакляў і платных танцавальных вечараў, ён атрымлівае датацыю ад заводакіраўніцтва і заводскага камітэта прафсаюза — каля 180 000 рублёў у год.

Палац культуры Мінскага трактарнага завода, зразумела, не адзіны ў горадзе гіганцкіх прадпрыемстваў.

Існуе думка, што ў сувязі з масавым развіццём тэлебачання і радыё адпачынак людзей становіцца ўсё больш «хатнім». Але гэта не так. Людзі самі хочуць іграць на сцэне, спяваць, танцаваць, малываць, здымаць фільмы. І для гэтага ў іх маса магчымасцей. Пры шматлікіх палацах культуры і клубах Мінска працуюць 700 калектываў мастацкай самадзейнасці. Калі ж узяць Беларусь у цэлым, то тут такіх калектываў дваццаць пяць тысяч. Яны аб'ядноўваюць амаль паўмільёна чалавек.

Барыс УСЦІНАЎ.

НАВІНЫ КІНО

ЗДЫМАЕЦЦА ФІЛЬМ «РУДАБЕЛЬСКАЯ РЭСПУБЛІКА»

На схіле ўзгорка—сосны. Свеціць веснавое сонца. Зямля, насумаваўшыся па цяплу, убірае ў сябе яркія промні. Мужыкі аруць свае ўчасткі. Нямецкі салдат праз бінокль глядзіць удалачынь. На прымацаванай да сасны дошчачцы ён чытае: «Рудабельская рэспубліка. Дойч ферботэн. Хальт цурук!» Немец паціскае плячыма і дае салдатам каманду павярнуць назад. Малады партызан, што напружана застыў ля кулямёта, з палёгкай уздыхае...

Гэтымі кадрамі будзе заканчвацца мастацкая кінакарціна «Рудабельская рэспубліка», здымкі якой па сцэнарыю Мікалая Фігуроўскага на кінастудыі «Беларусьфільм» вядзе рэжысёр-пастаноўшчык Мікалай Каплінін. Новая кінастужка рас-

кажа аб сапраўдных падзеях, што адбываліся ў першыя гады Савецкай улады ў вёсцы Рудабелка цяперашняга Акцябрскага раёна, аб тым, як жыхары воласці ў гады замежнай інтэрвенцыі са зброяй у руках адстойвалі свае правы.

Ролі ў новай карціне выконваюць акцёр кінастудыі «Масфільм» Леанід Кміт, заслужаны артыст БССР Павел Кармунін, літоўскі артыст Іозас Будрайціс і іншыя.

НА ЗДЫМКУ: Іозас Будрайціс у ролі Аляксандра Салаіа.

Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

«РУІНЫ СТРАЛЯЮЦЬ...»

На кінастудыі «Беларусьфільм» адбыўся грамадскі прагляд новай работы беларускіх кінематаграфістаў — шматсерыйнага фільма «Ру-

іны страляюць...». Пастаўлен ён Віталіем Чацвераковым па сцэнарыі беларускіх пісьменнікаў Івана Новікава і Івана Чыгрынава.

У першых чатырох серыях —ужо адзнятых — уваскрашаюцца падзеі пачатку і першых гадоў Вялікай Айчыннай вайны, гераічная барацьба Мінскага падполля супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

ГАЛОЎНЫ ПРЫЗ —

«ПАЛАНЕЗУ АГІНСКАГА»

У Маскве закончыўся штогадовы фестываль дзіцячых фільмаў. На працягу тыдня ў кінатэатры «Зараддзе» дэманстраваліся лепшыя кінастужкі, выпушчаныя студыямі краіны. Галоўны прыз «Алая гваздзіка» прысуджаны карціне «Паланез Агінскага» [сцэнарыі К. Губарэвіча, пастаноўка Л. Голуба], створанай на студыі «Беларусьфільм».

РЭГАТА КЛІЧА МОЦНЫХ

Бліскучы россып сонечных блікаў бяжыць ад пустыннага берага насустрэч нетаропкім хвалям. Недзе ў канцы гэтай дрыготкай дарожкі, дзе вока перастае ўжо адрозніваць іскрыстую сінь мора ад неба, лінію гарызонта коса разразаюць крылы ветразяў. У промнях заходзячага сонца яны здаюцца пунсовымі.

Гэта не летуценні, не цудоўны сон, у якім ажылі рамантичныя мары Грына, — бо ў сне не пачуеш крыку чаек і подыху свежага ветру, не астудзіш далоні ў халоднай вадзе.

Гэта зусім недалёка, у 15 хвіліннах язды электрычкай ад горада, дзе над расплаўленым за спякотны дзень асфальтам яшчэ вісць шызае дымка, дзе грукат трамваяў і мітусня скрыжаванняў, чэргі ля аўтаматаў з газіраванай вадой і нямая мяцеліца тапалінага пуху.

На Мінскім моры рэгата... Дванаццацімільны трохвугольнік «алімпійскай» дыстанцыі згубіўся ля далёкага падветранага берагу. «Страла» на падводных крылах падаспела туды якраз да старту. Сірэна судзейскага кацера — і вось ужо міма стартавых буюў пад вострым галсам да ветру ірвануліся «Лятучыя галандцы». Здаецца, што экіпажы толькі нейкім чудам утрымліваюць над вадой гмахі тугіх ветразяў, якія чатырохбальны вецер упарта клоніць долу.

Зноў адрывісты бас сірэны, і на старт выходзяць судны класа «Зорны». Потым стартуюць «Драконы», «Фіны».

Пройдзе некалькі доўгіх гадзін, пакуль яны фінішуюць. Фінішуюць не ўсе. Нехта не зможа саўладаць з каварным саюзам дзвюх стыхій і, прыняўшы недарэчны душ, выйдзе з гонкі. Нават пераможцы стояцца так, што ім будзе не да інтэрв'ю: бяляць да крыві садраныя сталёвымі вантамі рукі, паясніца ные ад трапецый, на якой увесь час віселі за бортам.

— Усё да д'ябла! — рашаюць яны пра сябе, складаючы намочки і такі нязграбны без ветру лаўсан гратаў і стаксельяў. — Апошняя гонка! Хоціць псаваць нервы, на моры адпачываць трэба.

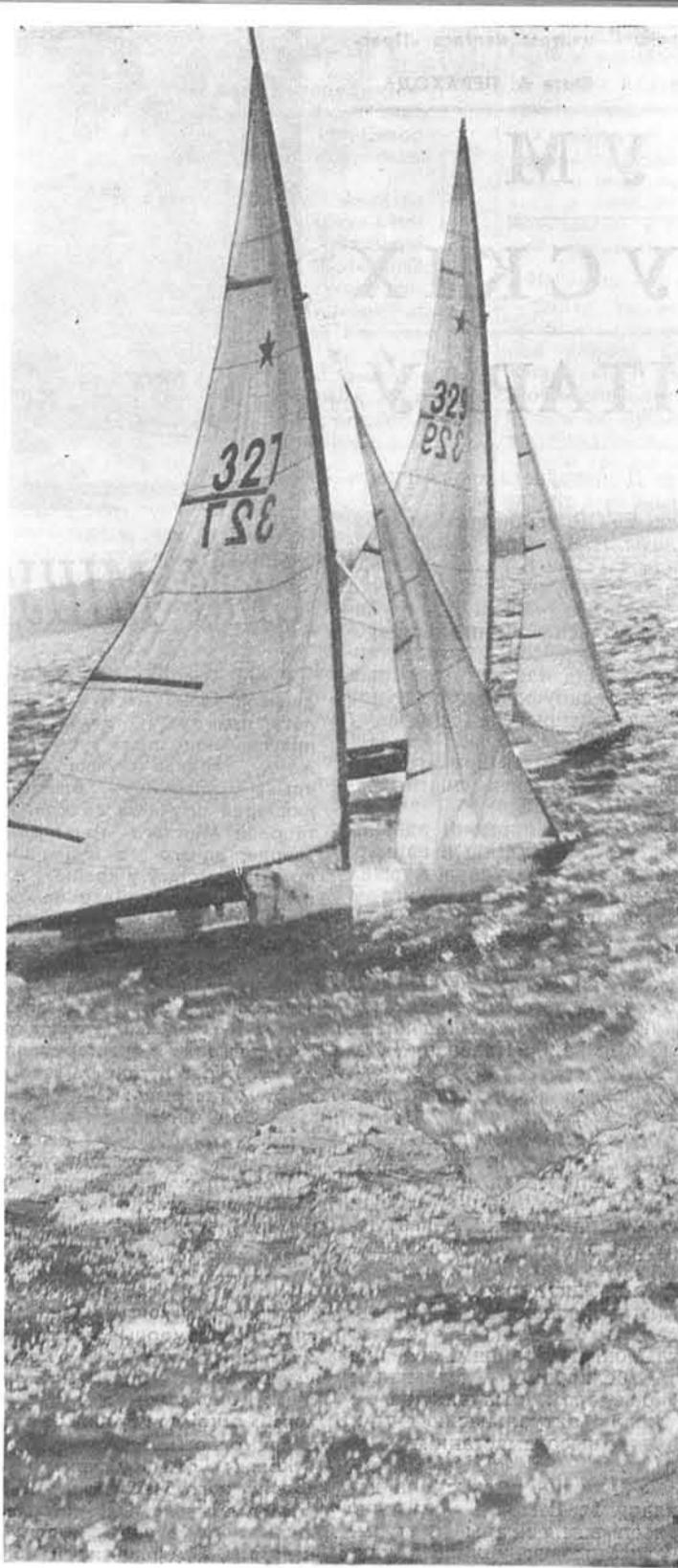
Аднак назаўтра зноў да позняга вечара яны не разыходзяцца з яхт-клуба, рыхтуючы свае «Зорныя», «Драконы» і «Лятучыя галандцы» да чарговых гонак...

Галоўны суддзя спартакіяднай рэгаты Віктар Глушанкоў называе імёны і спартыўныя тытулы яхтсменаў, якія толькі што стартавалі. Майстар спорту Юрый Фершал, першаразраднікі Валерый Полазаў, Іван Трусь, Артур Аканін, Фёдар Кірык, Валянцін Чарноў, Віктар Кудраўцаў, Віктар Юшко, Віктар Кандратовіч, Вільям Кардонскі і іншыя. Амаль кожны з названых спартсменаў удзельнічаў ва ўсесаюзных рэгатах на Чорным і Балтыйскім морях.

Пералік імён нездарма такі падрабязны. Яшчэ якіх-небудзь пяць гадоў назад «асабісты састаў» паруснага флоту рэспублікі складаўся са жменькі энтузіястаў, якія выходзілі ў мора на некалькіх прымітыўных суднах. Сёння парусным спортам у Беларусі захапляюцца каля 400 чалавек. Секцыі яхтсменаў створаны ў Мінску, Гродна. Ёсць аматары гэтага спорту і ў іншых беларускіх гарадах. Да паслуг спартсменаў вялікая флатылія сучасных суднаў усіх класаў.

— Нашым галоўным здабыткам на цяперашні час, — гаворыць старшыня федэрацыі паруснага спорту БССР Валянцін Чарноў, — мы лічым тое, што нарэшце ў Беларусі, краі тысяч азёр, з'явіўся і з кожным годам мацнее гэты цікавы від спорту. Яго развіццю садзейнічала афіцыйнае прызнанне нас не толькі ў рэспубліцы, але і ў Саюзе.

...Уздоўж берагу ўтульнага заліўчыка — частакол мачтаў. Да мокрага пяску прытуліліся стомленыя за дзень невялікія прыгожыя швертботы. Крыху далей ад берагу гойдаюцца на хвалях імклівыя нават у спакоі «Зорныя», глыбакаводныя, крыху падобныя на кітайскія джонкі, «Драконы». На беразе — мастацкі хаос. Перавернутыя ўверх кілем лодкі, пах фарбы і клею, на траве сохнучы ветразі. Над уваходам у невялікае памяшканне шыльда: «Мінскі яхт-клуб».

Хутка замест гэтага будынка над морам вырасце прасторны корпус са шкла і бетону. У новым клубе будзе вялікая кают-кампанія, класы для тэарэтычных заняткаў, спортзала, душавыя, элінгі. Папоўняцца не толькі рады яхтсменаў. Ля прычалаў ста-

нуць сучасныя «Солінгі» і «Тэмпесты». І зноў раскацістая судзейская сірэна не будзе даваць спакою спалоханым чайкам. Рэгата кліча на старт.

В. ХАДАСОЎСКИ.

Фота аўтара.

БЮЛЕТЕНЬ КУРСОВ ИНОСТРАННЫХ ВАЛЮТ

Июнь 1971 г.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
БАНК СССР

Наименование валюты	Курс в рублях
Австралийские доллары за 1	1,01
Австрийские шиллинги за 100	3,61
Английские фунты стерлингов за 1	2,1773
Аргентинские песо за 100	21,84
Бельгийские франки за 100	1,81
Болгарские левы за 100	76,92
Венгерские форинты за 100	7,67
Марки Германской Демократической Республики за 100	40,50
Марки Федеративной Республики Германии за 100	25,57
Голландские гульдены за 100	25,37
Греческие драхмы за 100	3,01
Датские кроны за 100	12,01
Египетские фунты за 1	2,08
Итальянские лиры за 1000	1,4445
Канадские доллары за 1	0,8923
Ливанские фунты за 100	27,55
Мексиканские песо за 100	7,21
Норвежские кроны за 100	12,66
Польские злотые за 100	22,50
Румынские леи за 100	15,00
Доллары США за 1	0,90
Турецкие лиры за 100	6,00
Уругвайские песо за 100	0,36
Финляндские марки за 100	21,43
Французские франки за 100	16,30
Чехословацкие кроны за 100	12,50
Шведские кроны за 100	17,43
Швейцарские франки за 100	22,04
Югославские динары за 100	6,00
Японские иены за 1000	2,52

ГУМАР

П'ЕР. Тото, куды ты ідзеш?
ТОТО. На паляванне.
П'ЕР. А чаму ідзеш без патронаў?
ТОТО. Гэта больш танна, а вынік адзін і той жа!

ЦАСПРАБУЙЦЕ — СМАЧНА

УКРАЇНСКАЯ КУХНЯ

БОРШЧ УКРАЇНСКІ

Зварыць мясны булён, выняць з яго мяса. Буракі пачысціць, пяць-шэсць штук нарэзаць саломкай, пакласці ў каструлю, дадаць тлушч, лімонную кіслату, сталовую лыжку тамату, заліць двума шклянкамі булёну і, памешваючы, тушыць на слабым агні да гатоўнасці. З астатніх буракоў зрабіць настой: нацерці іх на тарцы, заліць шклянкай гарачага булёну, на моцным агні давесці да кіпення, потым ахаладзіць і працэдыць. Моркву, пятрушку, цыбулю нарэзаць саломкай, злёгка абсмажыць у масле, змяшчаць з тушанымі буракамі і патрымаць на агні яшчэ 10—15 хвілін. У кіпячы булён апусціць буйна парэзаную капусту, бульбу і стручковы перац. Калі гэта ўсё закіпіць, дадаць тушаныя буракі, цыбулю і карэнне. Праз 15 хвілін укінуць лаўровы ліст, перац гарошк, соль, цукар і варыць на слабым агні 20—30 хвілін. За пяць хвілін да заканчэння варкі заправаць боршч часнаком, расцёртым са свінным тлушчам, кавалачкамі шпіку і таматам. Перад падачай уліць

бураковы настой, пакласці кавалкі варанага мяса, закіпяціць і даць настаяцца 20 хвілін.

На 500 г мяса (грудзіны) — 10 буракоў, паўкачанна капуста, адна морква, адна цыбуліна, 4 бульбіны, 2—3 сталовыя лыжкі тамату, 3—4 зубочкі часнаку, 40 г тлушчу, 20 г шпіку, 1 стручок салодкага перцу.

СУП З ЦЯЛЯЦІНАЙ І ГРЫБАМІ

Цяляціну прамыць, апусціць у халодную ваду і варыць на слабым агні. Праз 30 хвілін пасаліць булён, пакласці ў яго грыбы і бульбу і працяваць варыць на слабым агні. Моркву і цыбулю нарэзаць саломкай і злёгка абсмажыць у алеі. Калі бульба будзе амаль гатова, можна засыпаць у каструлю лапшу і варыць суп яшчэ 10—15 хвілін. Потым пакласці сюды абсмажаныя моркву і цыбулю. Яшчэ 10—15 хвілін — і суп гатовы. Перад падачай да стала суп пасыпаць дробна парэзаным зяленівам пятрушкі, кропам, сельдэрзем і апусціць у яго востры перац.

На 800 г цяляціны — 16 бульбін сярэдняй велічыні, 20 штук грыбоў (белых або шампіньёнаў), 4 цыбуліны, 4 морквы, 2 сталовыя лыжкі алею.

КРУЧЭНІКІ РЫБНЫЯ

Філе падзяліць на дзве часткі. Адну палову адбіць і ў сваю чаргу раздзяліць на 4 часткі, другую — прапусціць праз мясарубку, дадаўшы размочаны хлеб і цыбулю. У атрыманы фарш убіць яйка, пакласці соль і раскласці яго на адбійтыя філейныя кавалкі. Кожную загарнуць у выглядзе сардэлек, абмакнуць у яйка, абваляць у муцэ, абсмажыць у сметанковым масле і патушыць у таматным соусе. Падаваць з адварнай гарачай бульбай.

На 500 г рыбнага філе — 50 г сметанковага масла, 100 г хлеба, 2 яйкі, 40 г мукі, 1 цыбуліна.

РУЛЕТ З ПЕЧАНЫ

Ялавічную печань абварыць і нарэзаць тонкімі брусочкамі, потым абсмажыць у масле да поўнай гатоўнасці. Цыбулю парэзаць саломкай і абсмажыць да залацістага колеру. Сала апусціць цэлым кавалкам у кіпячую ваду і варыць прыкладна 30 хвілін. Потым нар-

заць яго тонкімі скрылікамі, змяшчаць з абсмажанай цыбуляй, печанню і жэлацінам, пасыпаць усё соллю і перцам, загарнуць у цэлафан у выглядзе рулета, апусціць у кіпячую ваду і 10 хвілін варыць на слабым агні. Цэлафан зняць. Ахалоджаны рулет упрыгожыць сметанковым маслам, нарэзаным кружочкамі.

На 400 г ялавічнай печані — 200 г сала, 2 цыбуліны, сталовая лыжка жэлаціну.

ВАРЭНІКІ З ВІШНЯЙ

3 вішні выдаліць костачкі, дадаць цукар (200 г) і перамяшаць. У муку ўліць ваду, пакласці яйка, соль, цукар (20 г) і змясіць крутое цеста. Праз 20 хвілін раскатаць яго тонкім пластом і разрэзаць на невялікія квадраты. У сярэдзіну кожнага квадрата пакласці некалькі вішняў, краі цеста змазаць збітым яйкам, злучыць двума процілеглымі вугламі і загарнуць. Варэнікі паставіць на гадзіну ў халадзільнік, а потым варыць іх у кіпячай падсоленай вадзе да таго часу, пакуль яны не усплываюць. Падаваць на стол са смятанай.

На 600 г вішні — 220 г цукру, 1 шклянка мукі, паўшклянкі вады, 1 яйка.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНИНСКІ
ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-87-82,
33-03-15, 33-15-15
39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага
Сцяга друкарня выдавецтва
ЦК КП Беларусі. Зак. № 761.